

การประเมินผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูอุตรธานี จำกัด

สหกรณ์ออมทรัพย์ครูอุตรธานี จำกัด มีสำนักงานตั้งอยู่ ณ เลขที่ 5 ถนนโพธิ์สัย ตำบลหมากแข้ง อำเภอเมืองอุตรธานี จังหวัดอุตรธานี สหกรณ์แห่งนี้ได้รับอนุญาตให้จดทะเบียนก่อตั้งจากนายทะเบียนสหกรณ์ เมื่อวันที่ 11 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2503 เลขทะเบียนสหกรณ์ที่ 38/10948 และเลขทะเบียนชื่อบัญชีที่ 38/29127¹ โดยมีสมาชิกผู้ก่อตั้งจำนวน 15 คน และสมาชิกแรกตั้งจำนวน 1,256 คน ใช้ชื่อว่า "สหกรณ์ออมทรัพย์ครูอุตรธานี จำกัด" ซึ่งมีวัตถุประสงค์ที่จะให้เป็นแหล่งออมทรัพย์และการกัวยืมเงินในอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำกว่าท้องตลาดของบรรดาข้าราชการครูในจังหวัดอุตรธานีในขณะนั้น หากนับระยะเวลาจนถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2526) สหกรณ์ออมทรัพย์แห่งนี้ ได้ดำเนินงานมาเป็นเวลา 23 ปี แล้ว นับเป็นระยะเวลาที่ยาวนานพอสมควร จากการติดตามผลงานโดยทั่วไปของสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งนี้ พบว่ายังไม่ปรากฏมีการประเมินผลออกมาให้เห็นอย่างชัดเจน ประกอบกับช่วงเวลานี้ ตลาดการเงินของประเทศอยู่ในลักษณะผันผวน อัตราดอกเบี้ยในตลาดการเงินมีการเพิ่มลดอยู่ตลอดเวลา รวมทั้งสถาบันการเงินประเภทบริษัทเงินทุน เงินทุนและหลักทรัพย์ หรือทรัสต์ ในบางแห่งล้มเลิกเกิดผลกระทบต่อประชาชน รัฐบาล และระบบเศรษฐกิจอย่างมาก ดังนั้น จึงเห็นว่าควรที่จะได้ทำการศึกษาวิเคราะห์ประเมินผลการดำเนินงานของสหกรณ์แห่งนี้ในเชิงธุรกิจ เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีต่อสมาชิก ในฐานะที่เป็นเจ้าของสหกรณ์และเป็นประโยชน์ต่อการบริหารงานของคณะกรรมการดำเนินงาน ตลอดจนการวางนโยบายการบริหารงานของสหกรณ์ให้สอดคล้องกับระบบการเงินของประเทศ ที่มีการเปลี่ยนแปลง ผันผวนอยู่ตลอดเวลา ทั้งนี้ เพื่อให้สหกรณ์มีความเจริญเติบโตและก้าวหน้าเป็นลำดับต่อไป และในการประเมินผลการดำเนินงานของสหกรณ์แห่งนี้ จะทำให้สามารถเห็นสภาพความจริงที่เกิดขึ้นในทางธุรกิจของสหกรณ์

¹ "ชื่อบัญชีสหกรณ์ออมทรัพย์ครูอุตรธานี จำกัด และระเบียบการต่าง ๆ ของสหกรณ์"

ในภาวะปัจจุบันได้ อันจะเป็นผลทำให้ผู้บริหาร คณะกรรมการดำเนินงาน เจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ ตลอดจนสมาชิกของสหกรณ์ได้มองเห็นช่องทางในการที่จะช่วยพัฒนางานของสหกรณ์ให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

ในการประเมินผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูอุดรธานี จำกัด จะประเมินทั้งความสำเร็จในฐานะเป็นสถาบันการเงิน พร้อม ๆ กับความสำเร็จทางด้านอัตราส่วนต่าง ๆ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2512 - 2526 รวม 15 ปี โดยประเมินผลจากรายงานการประชุมใหญ่สามัญประจำปีของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูอุดรธานี จำกัด และรายงานสถิติการเงินจาก พ.ศ. 2512 ถึง พ.ศ. 2526 ซึ่งสรุปผลได้ ดังนี้

การประเมินผลความสำเร็จของสหกรณ์ออมทรัพย์ ในฐานะที่เป็นสถาบันทางการเงินจะทำให้ทราบถึงภาวะการเจริญเติบโตของสหกรณ์ในด้านทุนดำเนินงาน (ประกอบด้วย ทุนเรือนหุ้น เงินสำรอง, ทุนสะสมต่าง ๆ) เงินรับฝาก กำไรประจำปี ตลอดจนจำนวนสมาชิกจากการประเมินผลสหกรณ์แห่งนี้ พบว่า

ทุนดำเนินงานของสหกรณ์ประกอบด้วย ส่วนที่สำคัญคือ ทุนของสหกรณ์เอง เงินรับฝากจากสมาชิก และเงินกู้ประเภทต่าง ๆ ที่ให้บริการแก่สมาชิก ซึ่งเมื่อพิจารณาจากตารางที่ 1 แล้ว จะเห็นว่า

1. ทุนเรือนหุ้น ซึ่งเป็นเงินออมของสมาชิกที่ระดมเก็บเป็นรายเดือน ตามอัตราที่เหมาะสมกับระดับรายได้ นับว่าเป็นส่วนประกอบของทุนดำเนินงานที่สำคัญที่สุดได้เพิ่มสูงขึ้นตามจำนวนสมาชิกที่ได้เพิ่มขึ้น ในปี 2512 มีทุนเรือนหุ้นเท่ากับ 8,924,305 บาท เป็นร้อยละ 80.19 ของทุนดำเนินงาน ได้เพิ่มขึ้นในปี 2526 เป็น 154,406,130 บาท หรือร้อยละ 84.69 ของทุนดำเนินงาน หรือเพิ่มจากปี 2512 ถึงร้อยละ 1,730 ในระยะเวลา 15 ปี แต่ความสำคัญของทุนเรือนหุ้น ในทุนดำเนินงานทั้งสิ้น ได้มีการเพิ่มขึ้นและลดลงในบางปี (ดังรายละเอียดในตารางที่ 1) ปีที่สหกรณ์แห่งนี้มีทุนเรือนหุ้นในทุนดำเนินงานสูงสุด ได้แก่ปี 2524 คือมีถึงร้อยละ 87.18

การเพิ่มขึ้นของทุนเรือนหุ้นดังกล่าว เป็นผลเนื่องมาจากสมาชิกของสหกรณ์ มีรายได้สูงขึ้น

ตารางที่ 1 องค์ประกอบของมูลค่าเงินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูอุตรธานี จำกัด พ.ศ. 2512 - 2526

ปี	จำนวนสมาชิก วันสิ้นปี	มูลค่าเงินงานทั้งสิ้น		ทุนเรือนหุ้น		เงินสำรอง		เงินรับฝาก		เงินผู้ละเมิดเกิดขึ้น		หนี้สินอื่น ๆ	
		จำนวนเงิน	%	(บาท)	%	(บาท)	%	(บาท)	%	(บาท)	%	(บาท)	%
2512	3,669	11,128,723.10	100	8,924,305	80.19	369,918.09	3.32	6,991.07	0.06			44,477.51	0.39
2513	3,925	13,320,748.58	100	10,808,435	81.14	572,661.46	4.30	8,427.59	0.06			32,453.27	0.24
2514	4,279	15,768,727.93	100	13,565,420	86.03	654,440.23	4.15	10,774.80	0.07			19,253.56	0.12
2515	4,808	18,381,947.17	100	15,842,910	86.18	795,767.94	4.33	14,083.05	0.07			26,524.58	0.14
2516	5,076	21,020,929.74	100	18,021,040	85.73	958,901.76	4.56	16,096.52	0.07			75,211.29	0.36
2517	5,584	23,989,162.02	100	20,323,070	84.72	1,116,955.53	4.66	16,116.40	0.07			82,107.60	0.34
2518	6,133	27,542,838.92	100	23,404,000	84.97	1,321,175.99	4.79	16,137.03	0.06			45,691.40	0.16
2519	6,682	32,738,149.86	100	27,701,620	84.62	1,554,573.28	4.75	1,158.48	0.003			68,907.97	0.21
2520	7,167	40,203,864.92	100	33,727,560	83.89	1,838,797.55	4.57	1,180.81	0.002			101,477.89	0.25
2521	8,456	49,098,711.25	100	41,575,160	84.68	2,229,705.80	4.54	34,056.52	0.06			158,676.58	0.32
2522	9,515	66,287,944.88	100	56,568,580	85.34	2,633,269.22	3.97	150,887.14	0.23	1,450,132.47	2.19	301,416.00	0.45
2523	10,755	88,667,228.47	100	77,001,480	86.84	3,139,726.81	3.54	194,422.68	0.22			427,838.00	0.48
2524	11,288	105,624,293.52	100	92,084,630	87.18	3,920,069.28	3.71	332,844.84	0.32			530,098.24	0.50
2525	11,776	140,516,036.16	100	119,505,060	85.05	4,797,976.73	3.41	456,486.24	0.32			782,231.87	0.56
2526	12,587	182,300,332.09	100	154,406,130	84.69	6,286,702.49	3.45	299,452.65	0.16			929,604.04	0.51

ที่มา : รายงานการประจักษ์ผลดำเนินงานประจำปี สหกรณ์ออมทรัพย์ครูอุตรธานี จำกัด

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ปี	กำไรประจำปี		ทุนสะสมต่าง ๆ		รวมทุนของสหกรณ์		หนี้ระยะยาว	
	(บาท)	%	(บาท)	%	(บาท)	%	(บาท)	%
2512	1,079,116.30	9.69	43,160.08	0.38	10,416,499.47	93.60	-	-
2513	1,269,443.05	9.53	60,309.04	0.45	12,710,848.55	95.42	-	-
2514	1,413,277.02	8.96	64,047.12	0.41	15,697,184.37	95.55	-	-
2515	1,631,338.17	8.87	56,420.68	0.31	18,326,436.79	99.69	-	-
2516	1,554,375.72	7.39	44,977.28	0.21	20,885,854.76	99.36	-	-
2517	2,041,804.61	8.51	40,334.33	0.16	23,868,774.47	99.49	-	-
2518	2,333,972.95	8.47	37,119.98	0.13	27,501,646.94	99.85	-	-
2519	2,842,242.69	8.68	38,143.89	0.12	32,729,614.00	99.97	-	-
2520	3,425,110.39	8.51	50,819.81	0.13	39,766,227.75	98.91	-	-
2521	4,034,964.18	8.22	57,784.70	0.12	48,871,354.68	99.54	-	-
2522	5,064,575.90	7.64	65,597.46	0.09	64,332,022.58	97.05	-	-
2523	7,803,424.70	8.80	42,992.27	0.05	87,987,624.78	99.23	-	-
2524	8,616,269.83	8.16	74,940.75	0.07	104,695,909.86	99.12	-	-
2525	14,887,257.66	10.59	45,351.60	0.03	139,235,645.99	99.09	-	-
2526	20,282,181.55	11.12	48,345.00	0.03	181,023,359.04	99.29	-	-

ที่มา : รายงานการประชุมใหญ่สามัญประจำปี สหกรณ์ออมทรัพย์ครูอุตรดิตถ์ จำกัด

และสหกรณ์ได้ขอเพิ่มการถือหุ้นในแต่ละเดือนสูงกว่าอัตราที่กำหนดไว้ เป็นจำนวนมาก นอกจากนั้น สหกรณ์มีการจ่ายเงินปันผล ในแต่ละปีในอัตราที่เท่าเทียมกับอัตราดอกเบี้ยเงินฝาก ประเภทประจำ ของธนาคารพาณิชย์ จึงเป็นสิ่งจูงใจสมาชิก ให้ถือหุ้นในสหกรณ์เป็นจำนวนมาก

2. เงินสำรอง เป็นเงินที่กฎหมายสหกรณ์กำหนดให้จัดสรรจากกำไรสุทธิของแต่ละปีใน อัตราที่ไม่ต่ำกว่าร้อยละสิบ ในปี 2512 สหกรณ์แห่งนี้มีเงินสดสำรอง 369,918.09 บาท เป็น ร้อยละ 3.32 ของทุนดำเนินงาน และได้เพิ่มขึ้นเป็น 6,286,702.49 บาท หรือร้อยละ 3.45 ของทุนดำเนินงาน หรือเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 1,699.48 ในระยะเวลา 15 ปี แต่ความสำคัญของ เงินสำรองต่อทุนดำเนินงานทั้งสิ้นของสหกรณ์แห่งนี้ จากปี 2513 เป็นต้นมา ได้ลดลงมาตลอดและ ได้เพิ่มสูงขึ้นเพียงเล็กน้อย ในบางปีเช่นในปี 2524 และปี 2526

3. ทุนสะสมต่าง ๆ สหกรณ์จะจัดสรร เงินส่วนหนึ่งจากยอดกำไรสุทธิประจำปี เพื่อการ ต่าง ๆ เช่น เป็นเงินทุนสาธารณประโยชน์ เพื่อการศึกษาค้นคว้าทางด้านสหกรณ์เป็น เงินทุนรักษา ระดับอัตราเงินปันผล ทุนสะสมนี้ก็เช่นเดียวกับทุน เรือนหุ้น และเงินสำรองที่มีความสำคัญต่อทุน ดำเนินงาน ซึ่งปรากฏว่าทุนสะสมต่าง ๆ ของสหกรณ์แห่งนี้มีอัตราลดลง กล่าวคือ ในปี 2512 เป็นเงิน 43,160.08 บาท หรือร้อยละ 0.38 ของทุนดำเนินงาน และลดลงเป็น 48,345.00 บาท หรือร้อยละ 0.03 ของทุนดำเนินงานในปี 2526

4. กำไรประจำปี เป็นผลประโยชน์ตอบแทนในการดำเนินงานที่เหลือไปถึงผู้ถือหุ้น ภายหลังจากที่ได้หักค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ออกไปแล้ว จากตารางที่ 1 จะเห็นได้ว่า สหกรณ์ออมทรัพย์ ครูอุตรธานี มีอัตราการเพิ่มของกำไรประจำปี เป็นที่น่าทึ่งยิ่ง กล่าวคือ มีอัตราการเพิ่มและลดลง อยู่ตลอดระยะเวลา 15 ปี ในปี 2512 สหกรณ์แห่งนี้มีกำไรจากการดำเนินงาน 1,079,116.30 บาท หรือร้อยละ 9.69 ของทุนดำเนินงาน เพิ่มในปี 2526 เป็น 20,282,181.55 บาท หรือ ร้อยละ 11.12 ของทุนดำเนินงาน และเป็นที่น่าสังเกตว่าในปี 2525 กำไรประจำปีได้เพิ่มสูงขึ้น มากจากปี 2524 คือจาก 8,616,269.83 บาท เป็น 14,887,257.66 บาท หรือร้อยละ 10.59 ของทุนดำเนินงาน ทั้งนี้ เป็นผลเนื่องมาจากสหกรณ์ได้ปรับอัตราดอกเบี้ยเงินกู้จากอัตราร้อยละ 12 ต่อปี เป็นร้อยละ 15 ต่อปี ทำให้ผลตอบแทนโดยไม่คิดถึงค่าของเงินทุนเพิ่มสูงขึ้นมาก แต่การสูงขึ้น นี้ ยังไม่เพียงพอต่อการจ่ายเงินปันผลอย่างเป็นธรรมแก่สมาชิก กล่าวคือจะต้องไม่ต่ำกว่าอัตรา

ดอกเบี้ยเงินฝากประจำระยะเวลา 1 ปี

5. หุนของสหกรณ์ หุนของสหกรณ์คือส่วนหนึ่งที่จะนำมาพิจารณาเปรียบเทียบกับกำไรประจำปี หุนเรือนหุ้น เงินสำรอง จากตารางที่ 1 จะพบว่า สหกรณ์ออมทรัพย์ครูอุตรธานี มีหุนของสหกรณ์ต่อหุนดำเนินงานสูงขึ้นในอัตราที่เกือบคงที่มาตลอด ยกเว้นในปี 2520 และ 2522 ที่ลดลงเล็กน้อย และในปี 2512 สหกรณ์แห่งนี้มีหุนเท่ากับ 10,416,499.47 บาท หรือร้อยละ 93.60 ของหุนดำเนินงาน ได้เพิ่มเป็น 181,023,359.04 บาท หรือร้อยละ 99.29 ของหุนดำเนินงาน ในปี 2526

6. หนี้สินต่าง ๆ ของสหกรณ์ ประกอบด้วย เงินกู้และเบิกเกินบัญชี หนี้สินระยะยาว และหนี้สินอื่น ๆ จากการตรวจสอบในงบดุลด้านหนี้สินและหุน พบว่า เงินกู้และเบิกเกินบัญชีของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูอุตรธานีนั้น มีเพียงปี 2522 ปีเดียว เป็นจำนวน 1,450,132.47 หรือร้อยละ 2.19 ของหุนดำเนินงาน หลังจากนั้นสหกรณ์ก็ไม่ได้กู้ยืมและเบิกเกินบัญชีอีกเลยและสามารถใช้คืนเงินกู้ยืม ภายในปีดำเนินการเดียวกัน จึงเป็นผลให้หนี้สินระยะยาวของสหกรณ์แห่งนี้ ไม่มีปรากฏในงบดุลดังกล่าว ทางด้านหนี้สินอื่น ๆ ของสหกรณ์ปรากฏว่า มีความผันผวนเป็นอย่างยิ่ง กล่าวคือมีทั้งอัตราที่เพิ่มขึ้นและลดลงในช่วงปี 2512 - 2526 ดังรายละเอียดในตารางที่ 1 ในปี 2512 สหกรณ์มีหนี้สินอื่น ๆ จำนวน 44,477.51 บาท หรือร้อยละ 0.39 ของหุนดำเนินงาน ได้เพิ่มเป็น 929,604.04 บาท หรือร้อยละ 0.51 ของหุนดำเนินงานในปี 2526

จากการที่เงินกู้และเบิกเกินบัญชี มีความสำคัญในหุนดำเนินงานของสหกรณ์แห่งนี้ มีเพียงปีเดียว คือปี พ.ศ. 2522 ดังได้กล่าวแล้วนั้น ทั้งนี้ เป็นผลเนื่องมาจากอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ในท้องตลาดภายนอกสูงขึ้น สหกรณ์ไม่สามารถที่จะกู้ยืมมาดำเนินธุรกิจ ให้เกิดผลตอบแทนอย่างน่าพอใจได้ จึงได้หันมาหาหุนจากด้านเงินฝาก ซึ่งมีการเพิ่มสูงขึ้นจาก 6,991.07 บาท หรือร้อยละ 0.06 ของหุนดำเนินการในปี 2512 เป็น 299,452.65 บาท หรือร้อยละ 0.16 ในปี 2526

และในการศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับหุนดำเนินงาน ของสหกรณ์แห่งนี้ว่าพอเพียงต่อความต้องการในสินเชื่อของสมาชิกหรือไม่ จากการศึกษาพบว่า หุนดำเนินงานมีจำนวนเพิ่มสูงขึ้นในทุก ๆ ปี (จากตารางที่ 1) แต่หากนำมาเปรียบเทียบกับหุนดำเนินงานต่อสมาชิกในตารางที่ 2 และการ

ตารางที่ 2 องค์ประกอบของมูลค่าเงินลงทุนของสมาชิกของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูนครราชสีมา จำกัด พ.ศ. 2512 - 2526

ปี	จำนวนสมาชิก	%	ทุนของสหกรณ์	%	เงินรับฝาก	%	เงินกู้และเบิกเกินบัญชี/สมาชิก	%	หนี้สินอื่น ๆ	%
			/สมาชิก		/สมาชิก				/สมาชิก	
2512	3,669	100	2,839	100	1.90	100			12.12	100
2513	3,925	107	3,238	114	2.15	113			8.27	68
2514	4,279	117	3,668	129	2.52	133			4.49	37
2515	4,808	131	3,812	134	2.93	154			5.52	45
2516	5,076	138	4,115	146	3.17	167			14.82	122
2517	5,584	152	4,274	150	2.88	152			14.70	121
2518	6,133	167	4,484	158	2.63	138			7.45	61
2519	6,682	182	4,898	172	0.17	129			10.31	85
2520	7,167	195	5,548	195	0.16	121			14.16	117
2521	8,456	230	5,779	203	4.03	212			18.76	155
2522	9,515	259	6,761	238	15.86	835	152	100	31.58	261
2523	10,755	293	8,181	288	18.08	952			39.78	328
2524	11,288	308	9,275	327	29.49	1,552			46.96	387
2525	11,776	321	11,824	416	38.76	2,040			66.43	548
2526	12,587	343	14,382	506	23.79	1,252			73.85	609

ที่มา : รายงานการประเมินใหญ่สามัญประจำปี สหกรณ์ออมทรัพย์ครูนครราชสีมา จำกัด
หมายเหตุ ทุนค่าเงินลงทุนของสมาชิกของสหกรณ์ ปี 2512 = 100 %

เจริญเติบโตของทุนดำเนินงานตารางที่ 3 แล้วจะเห็นได้ว่า จำนวนสมาชิกระหว่างปี 2512 กับปี 2526 ได้เพิ่มขึ้นจาก 3,669 คน หรือร้อยละ 100 ได้เพิ่มขึ้นเป็น 12,587 คน หรือร้อยละ 343 เมื่อเปรียบเทียบกับ ทุนดำเนินงานของสหกรณ์ เฉลี่ยต่อสมาชิกจาก 3,033 บาทต่อสมาชิกหนึ่งคน หรือร้อยละ 100 ในปี 2512 เป็น 14,483 บาทต่อสมาชิกหนึ่งคน หรือร้อยละ 477 ในปี 2526 จะเห็นได้ว่า ยังมีความห่างไกลกับทุนดำเนินงานที่พอเพียงกับที่จะสนองสินเชื่อตามความจำเป็นของสมาชิกในปัจจุบัน มีขั้นต่ำประมาณ 43,000 บาทต่อสมาชิกหนึ่งราย โดยเฉลี่ย ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า ในปัจจุบันสหกรณ์แห่งนี้สามารถจัดหาทุนดำเนินงานตามความจำเป็นให้แก่สมาชิกทั้งหมดได้เพียงหนึ่งในสามเท่านั้น

การประเมินผลการดำเนินงานโดยใช้อัตราส่วนทางการเงิน

ในการประเมินผลเพื่อวัดความสามารถในการประกอบกิจการของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูอุตรธานี จำกัด ได้ใช้อัตราส่วนต่าง ๆ ทางการเงินของการดำเนินงานตั้งแต่ปี พ.ศ. 2512 - 2526 มาทำการศึกษาวิเคราะห์เช่นเดียวกับการจัดการดำเนินงานของธุรกิจ จากหลักสากลทั่วไป ซึ่งใช้ตัวเลข จากงบทางบัญชีแต่ละปีมาศึกษา โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กรมตรวจบัญชีได้ตั้งไว้ (ดังรายละเอียดหน้า 23) และจากการประเมินผลการดำเนินงานของสหกรณ์แห่งนี้ สามารถสรุปผลได้ ดังนี้

1. อัตรากำไรสุทธิต่อรายได้ จากตารางที่ 4 จะเห็นว่าสหกรณ์แห่งนี้ มีความสามารถในการทำกำไรได้ในอัตราที่ค่อนข้างสูง เป็นส่วนใหญ่ กล่าวคือ มีอัตรากำไรสุทธิสูงกว่าเกณฑ์ที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้กำหนดไว้ คือ เกณฑ์กำหนดร้อยละ 75 หากสังเกตอัตรากำไรสุทธิที่ได้รับจากปี 2512 - 2526 แล้วจะพบว่า ในปี 2516 และช่วงปี 2520 - 2522 เท่านั้น ที่สหกรณ์มีอัตรากำไรสุทธิต่ำกว่าเกณฑ์ อย่างไรก็ตามยังกล่าวได้ว่า สหกรณ์แห่งนี้มีความสามารถในการดำเนินงานค่อนข้างสูงแห่งหนึ่ง

2. อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ เป็นอัตราส่วนที่แสดงถึงความสามารถของสหกรณ์ในการนำเอาสินทรัพย์ที่มีอยู่ไปหากำไร จากค่าของอัตราส่วนที่คำนวณได้ในตารางที่ 4 พบว่า ส่วนใหญ่สหกรณ์แห่งนี้มีอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์สูงกว่า เกณฑ์ที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์กำหนดไว้ กล่าวคือ

ตารางที่ 3 การเจริญเติบโตของทุนค่าเงินการของสหกรณ์ออมทรัพย์อุดรธานี จำกัด พ.ศ. 2512 - 2526

ปี	จำนวนสมาชิก	ทุนค่าเงินการ	ทุนค่าเงินการ /สมาชิก	%
2512	3,669	11,128,723.10	3,033	100
2513	3,925	13,320,748.58	3,394	112
2514	4,279	15,768,727.93	3,685	121
2515	4,808	18,381,947.17	3,823	126
2516	5,076	21,020,929.74	4,141	136
2517	5,584	23,989,162.02	4,296	142
2518	6,133	27,542,838.92	4,491	148
2519	6,682	32,738,149.86	4,899	162
2520	7,167	40,203,864.92	5,609	185
2521	8,456	49,098,711.25	5,806	191
2522	9,515	66,287,944.88	6,966	229
2523	10,755	88,667,228.47	8,244	272
2524	11,288	105,624,293.52	9,357	308
2525	11,776	140,516,036.16	11,932	393
2526	12,587	182,300,332.09	14,483	477

ที่มา : รายงานการประชุมใหญ่สามัญประจำปี สหกรณ์ออมทรัพย์อุดรธานี จำกัด
หมายเหตุ ทุนค่าเงินงานของสมาชิกของสหกรณ์ ปี 2512 = 100 %

ตารางที่ 4 ผลของการดำเนินงานของสหกรณ์หัตถกรรมวิจิตรธานี จำกัด พ.ศ. 2512 - 2526

ปี	อัตรากำไรสุทธิ	อัตราผลตอบแทน ต่อสินทรัพย์	อัตราผลตอบแทน ต่อส่วนลงทุน	อัตราผลตอบแทน ต่อหุ้นเงิน	อัตรามุมเงิน ของสินทรัพย์	อัตราส่วนหนี้ ต่อส่วนลงทุน	อัตราส่วนค่าใช้จ่าย ต่อรายได้
2512	84.13	9.69	10.36	236.37	0.12	0.068	15.87
2513	85.45	9.53	9.98	218.22	0.11	0.048	14.54
2514	86.09	9.44	9.47	298.79	0.10	0.004	19.03
2515	85.67	9.55	9.59	629.87	0.10	0.003	17.12
2516	73.67	7.89	7.93	349.24	0.10	0.006	26.33
2517	79.98	9.07	9.12	624.71	0.10	0.005	20.02
2518	78.59	9.04	9.08	465.57	0.11	0.004	21.48
2519	80.66	9.40	9.43	1,124.30	0.11	0.002	19.33
2520	74.55	8.52	8.68	117.31	0.11	0.011	26.51
2521	70.45	8.21	8.61	699.34	0.12	0.004	29.55
2522	70.38	7.64	7.87	394.40	0.11	0.030	29.61
2523	84.17	8.80	8.86	346.43	0.10	0.007	15.83
2524	86.66	8.87	8.94	261.15	0.10	0.008	13.34
2525	88.40	12.10	12.21	278.98	0.12	0.009	11.60
2526	90.06	11.12	11.20	520.47	0.12	0.007	9.94

ที่มา : รายงานการประจักษ์ใหญ่ประจำปี สหกรณ์หัตถกรรมวิจิตรธานี จำกัด

เกณฑ์กำหนด ร้อยละ 8 จะมีเพียงปี 2516 และปี 2522 เท่านั้น ที่ต่ำกว่าเกณฑ์คือ ร้อยละ 7.89 และร้อยละ 7.64 ตามลำดับ จากอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ ที่ได้รับจึงกล่าวได้ว่า สหกรณ์แห่งนี้ มีความสามารถในการนำเอาสินทรัพย์ของสหกรณ์ที่มีอยู่ไปหากำไรอยู่ในเกณฑ์ที่ดี

3. อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น เป็นอัตราส่วนที่แสดงถึงความสามารถในการนำเอาทุนของสหกรณ์ที่มีอยู่ ไปแสวงหาผลกำไร จากค่าของอัตราส่วนที่คำนวณได้ ในตารางที่ 4 สามารถสรุปได้ว่า สหกรณ์แห่งนี้มีอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นต่ำกว่าเกณฑ์ที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ได้กำหนดไว้ กล่าวคือ เกณฑ์กำหนดไว้ร้อยละ 10 จะมีเฉพาะในปี 2512, 2525 และ 2526 เท่านั้น ที่สูงกว่าเกณฑ์ โดยสรุปกล่าวได้ว่า สหกรณ์แห่งนี้มีความสามารถในการนำเอาทุนที่มีอยู่ไปแสวงหาผลกำไร ได้ค่อนข้างต่ำเมื่อเทียบกับ เกณฑ์ที่กำหนดไว้

4. อัตราผลตอบแทนต่อทุนหมุนเวียน อัตราส่วนนี้เป็นเครื่องชี้บอกถึงฐานะของสหกรณ์ ว่ามีความมั่นคงเพียงใด จากค่าของอัตราส่วนที่คำนวณได้ ในตารางที่ 4 พบว่าสหกรณ์แห่งนี้มีอัตราผลตอบแทนต่อทุนหมุนเวียนสูงกว่าเกณฑ์ที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ได้กำหนดไว้ คือ เกณฑ์กำหนดไว้ 8 : 1 แต่สหกรณ์นี้มีสินทรัพย์หมุนเวียนตั้งแต่ 117.31 ถึง 1,124.30 เท่าต่อหนี้สินหมุนเวียน 1 เท่า แสดงว่าเป็นสหกรณ์อีกแห่งหนึ่งที่มีฐานะของกิจการมั่นคง

5. อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ เป็นการนำเอาสินทรัพย์ที่สหกรณ์มีอยู่ไปหารรายได้ ซึ่งหากอัตราส่วนที่ได้รับ มีค่ามากรอบแสดงถึงว่าสหกรณ์มีการบริหารสินทรัพย์ที่มีประสิทธิภาพ และจากค่าของอัตราส่วนนี้ ที่คำนวณได้ในตารางที่ 4 พบว่า สหกรณ์แห่งนี้ มีอัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์โดยเฉลี่ยเท่ากับ 0.11 รอบ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์เพียงเล็กน้อย คือ เกณฑ์ที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์กำหนดไว้ 0.1 รอบ แสดงว่าผู้บริหารของสหกรณ์นี้มีความสามารถ แต่โดยทั่วไปแล้ว การบริหารงานด้านนี้ของสหกรณ์โดยทั่วไปไม่ค่อยดีนัก เนื่องจากการให้เงินกู้แก่สมาชิกนั้น สหกรณ์ได้เปิดโอกาสให้สมาชิกชำระคืนในระยะเวลานาน การหมุนเวียนของสินทรัพย์จึงไม่สามารถทำได้หลายรอบ

6. อัตราส่วนหนี้สินทั้งสิ้นต่อทุน อัตราส่วนนี้จะแสดงให้เห็นถึงความเสี่ยงทางการเงินของสหกรณ์ หากอัตราส่วนนี้สูง ย่อมแสดงว่าความเสี่ยงทางการเงินก็เพิ่มขึ้นด้วย และจากค่าของอัตราส่วนที่คำนวณได้ในตารางที่ 4 พบว่า สหกรณ์แห่งนี้มีอัตราส่วนที่ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ กล่าวคือ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้กำหนดไว้ 0.15 : 1 เท่า แต่ของสหกรณ์แห่งนี้โดยเฉลี่ยประมาณ

0.014 : 1 เท่า แสดงว่ามีหนี้สินเพียง 0.014 ต่อทุน 1 เท่า ซึ่งถือได้ว่าเป็นสหกรณ์แห่งหนึ่งที่อยู่ในฐานะที่ปลอดภัยและมีความเสี่ยงน้อย

7. อัตราส่วนค่าใช้จ่ายต่อรายได้ อัตราส่วนนี้จะแสดงให้เห็นถึงค่าใช้จ่ายใช้ในการดำเนินงานของกิจการว่า เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่ มากน้อยเพียงใด ซึ่งในการดำเนินกิจการ หากอัตราส่วนนี้สูงย่อมจะเป็นผลทำให้ผลกำไรที่จะได้รับน้อยลงด้วย อัตราส่วนนี้กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ได้กำหนดเกณฑ์ไว้ ร้อยละ 16 ซึ่งหากอัตราส่วนนี้ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดถือว่าดี จากค่าของอัตราส่วนที่คำนวณได้ในตารางที่ 4 พบว่า สหกรณ์มีอัตราส่วนค่าใช้จ่ายต่อรายได้ต่ำในช่วงปี พ.ศ. 2512 - 2513 และระหว่าง พ.ศ. 2523 - 2526 นอกนั้นสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เป็นผลทำให้ผลกำไรที่ได้รับลดลงตามไปด้วย ดังรายละเอียดในตารางดังกล่าว

การเปรียบเทียบผลการดำเนินงานทางการเงิน

เมื่อนำเอาอัตราส่วนทางการเงินต่าง ๆ ที่คำนวณได้เฉพาะในปี พ.ศ. 2526 ซึ่งเป็นปีล่าสุดที่มีข้อมูลของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูอุตรธานี จำกัด กับสหกรณ์ออมทรัพย์ครูทั่วประเทศ เปรียบเทียบกันแล้ว พบว่า สหกรณ์ออมทรัพย์ครูอุตรธานี มีค่าของอัตราส่วนทางการเงินบางอย่างดีกว่าของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูทั่วประเทศ เป็นต้นว่า มีอัตรากำไรสุทธิสูงกว่า กล่าวคือ สหกรณ์แห่งนี้สามารถทำกำไรได้สูงถึงร้อยละ 90.06 ในขณะที่สหกรณ์ออมทรัพย์ครูทั่วประเทศเฉลี่ยแล้วสามารถทำกำไรได้เพียงร้อยละ 78.22 และมีอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ดีกว่าของสหกรณ์ออมทรัพย์ทั่วประเทศ จากค่าของอัตราส่วนนี้ พบว่า สหกรณ์แห่งนี้สามารถนำเอาสินทรัพย์ไปแสวงหากำไรได้ ร้อยละ 11.12 ขณะที่สหกรณ์ออมทรัพย์ครูทั่วประเทศมีความสามารถเพียงร้อยละ 10.48

นอกจากนี้ ในการศึกษาข้างพบอีกว่า สหกรณ์แห่งนี้มีอัตราผลตอบแทนต่อทุนหมุนเวียนสูงถึง 520.47 เท่าต่อหนี้สินหมุนเวียน 1 เท่า ขณะที่ของสหกรณ์ออมทรัพย์ทั่วประเทศสูงเพียง 8.05 : 1 เท่า เมื่อศึกษาถึงความเสี่ยงทางการเงินของสหกรณ์ ได้พบว่า สหกรณ์แห่งนี้มีค่าของอัตราส่วนหนี้สินทั้งสิ้นต่อทุนต่ำกว่า คือมีความเสี่ยง 0.007 ต่อทุน 1 เท่าในเวลาเดียวกันความเสี่ยงของสหกรณ์ทั่วประเทศโดยเฉลี่ย จะมีประมาณ 0.17 ต่อทุน 1 เท่า และในอีกกรณีหนึ่งได้

พบว่า สหกรณ์แห่งนี้มีค่าของอัตราส่วนค่าใช้จ่ายต่อรายได้ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของสหกรณ์ออมทรัพย์ทั้งประเทศ คือมีร้อยละ 9.94 และ 23.77 ตามลำดับ ซึ่งเป็นผลทำให้มีอัตราของกำไรสุทธิสูงขึ้นเมื่อค่าของอัตราส่วนนี้ต่ำ

ในการศึกษาเปรียบเทียบยังได้พบอีกว่ามีค่าของอัตราส่วนบางค่าของสหกรณ์แห่งนี้ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของสหกรณ์ออมทรัพย์ทั้งประเทศ เช่น อัตราผลตอบแทนต่อส่วนกองทุน สหกรณ์ออมทรัพย์ทั้งประเทศเฉลี่ยแล้วมีความสามารถนำเอาทุนไปแสวงหาผลกำไรได้สูงถึงร้อยละ 12.24 ในขณะที่สหกรณ์แห่งนี้มีความสามารถเพียงร้อยละ 11.20 ในการบริหารสินทรัพย์ของสหกรณ์ออมทรัพย์ทั้งประเทศก็เช่นกัน ได้พบว่ามีประสิทธิภาพสูงกว่า คือ มีอัตรากារหมุนเวียนของสินทรัพย์เท่ากับ 0.13 รอบ ขณะที่ของสหกรณ์ออมทรัพย์ครุอุตรธานี สามารถทำได้เพียง 0.12 รอบ

สรุป

จากการศึกษาเปรียบเทียบดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่า สหกรณ์ออมทรัพย์ครุอุตรธานี จำกัด มีอัตรากำไรสุทธิ อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ อัตราผลตอบแทนต่อทุนหมุนเวียน สูงกว่าเกณฑ์ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ และสูงกว่าของสหกรณ์ออมทรัพย์ทั้งประเทศ

ส่วนอัตราผลตอบแทนต่อส่วนกองทุน และอัตรากារหมุนเวียนของสินทรัพย์นั้น ปรากฏว่าต่ำกว่าของสหกรณ์ออมทรัพย์ทั้งประเทศ แต่สูงกว่า เกณฑ์ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์และพบว่า อัตราส่วนหนี้สินทั้งสิ้นต่อทุนและอัตราส่วนค่าใช้จ่ายต่อรายได้ ต่ำกว่า เกณฑ์ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ และต่ำกว่าของสหกรณ์ออมทรัพย์ทั้งประเทศ ซึ่งถือว่าสหกรณ์แห่งนี้มีความเสี่ยงน้อย และมีประสิทธิภาพ

โดยสรุป ผลการดำเนินงานของสหกรณ์แห่งนี้ มีประสิทธิภาพและอยู่ในระดับที่น่าพอใจ ด้วยมีความสามารถในการนำเอาสินทรัพย์ไปแสวงหากำไรได้สูงและเป็นสหกรณ์ที่มีฐานะมั่นคง